

Neznámá zákoutí jezera Garda

Uchvácen nádhernou přírodní scenérií sjel v září roku 1786 básník J. W. Goethe ze své plánované cesty do Verony a zastavil se v severní Itálii u jezera Garda. „Byl jsem za to bohatě odměněn,“ zapsal si do deníku. Největší italské jezero v provincii Trentino láká turisty stále.

Jana Hanušková

Nejspíš se na Lago di Garda Goethe díval z břehů městečka Torbole, kam se dnes sjíždějí sportovní nadšenci a už brzy na jaře tu surfaři nehnutě čekají na hladině na svůj příznivý vítr.

Óra, která přináší i do těch nejsevernějších koutů oblasti středomořské teploty a vlhkost, se zvedne v pravé poledne a mohutně všem fouká do plachet dvě hodiny.

Pokud se pohybujete po vlastní ose, je nejlepší tento čas strávit v nějaké místní kavárně či restauraci. Nádherný výhled je třeba z La Terrazzy, kde servírují ryby vylovené přímo z jezera. Tlouště tu podávají se zeleným hráškem, úhoř je uzený, ke štiče zase patří zdejší specialita, kukuřičná kaše, zvaná polenta. Nechybějí ani gardské sardinky nebo kapr. Ke všemu obsluhující štihlé Italky nabízejí trentinská vína, chutově sladěná s jidlem.

Zpátky k elektrárně

Když po druhé odpolední óra přestane dout, začne jezdit i zdejší hromadná doprava – výletní loď. Je na čase vydat se zpět do centra regionu, městečka Riva del Garda. Zpáteční jízdenka stojí šest eur na

osobu, s návštěvnickou kartou GuestCardTrentino je zdarma.

Přístavní molo je hned naproti technickému unikátu, přečerpávací vodní elektrárně. Pro veřejnost se poprvé otevřela letos 1. dubna.

V letech 1925–1929 ji postavil významný italský architekt Giancarlo Marconi, a protože mezi jezerem a skalisky, jež ho obtáčí, bylo málo místa, vyhnal hydroelektrárnu do pěkné výšky.

Návštěvníci si prohlédnou Peltonovy turbíny, vstoupí také do obslužných tunelů ve skále. Teplota se v nich drží na dvanácti stup-

ních. Prohlídka je vhodná i pro děti, na zmenšeném modelu si mohou přečerpávat vodu z jezera Garda do jezera Ledro, hádat, kolik proudů gardské turbíny vyrobí, a zajít si i do původního velína z dvacátých let minulého století.

Nemusí přitom ovládat žádný světový jazyk, jen trochu technicky zdatný tatínek jim jistě vysvětlí, jak taková elektrárna funguje.

Vzhůru do skal

Osvěžení pohledem na monumentální technické dílo, mohou zájemci o adrenalinové zážitky vyra-

zit i na některou ferratu, zajištěnou cestu v náročném horském terénu. Nejlehčí je ferrata směřující na vrcholek Monte Colodri.

V autokempu v Arcu jsme si půjčili nezbytné vybavení – helmy, sedáky, úvazy, rukavice. Pevné boty, láhve s pitím jsme měli vlastní.

„Na ferratě musíte být na laně zaháknuti vždy alespoň jednou karabinou,“ předvádí nám ještě na pevné zemi Mauro Girardi, majitel půjčovny *mmove.net*.

„Vždyť je to cesta pro děti, pro celé rodiny, tak proč takové jištění?“ divím se hlasitě pod zalesně-

ným svahelem, který nevypadá vůbec dramaticky. Je krásný slunečný víkend a spolu s naší malou skupin-

Přečerpávací vodní elektrárna (na foto vlevo) je technický unikát, nově otevřený veřejnosti.

Foto: Miroslav Šova (4)

kou k němu směřují davy lidí; rodiče s odrostlejšími dětmi, školáci na výletě, postarší manželé i na první pohled trénovaní jedinci.

Po hladké stěně

Je nás tolik, že výstup původně plánovaný na hodinku se protáhne na víc jak dvě – předbíhat se nedá, poslušně čekáme, až jedinec před námi uvolní další kus cesty – a nikdo se určitě nemůže po stejné trase vrátit zpět.

Na začátku dost rychle stoupáme mezi olivovníky k první zpevněné stezce, všichni se poslušně připínáme k ocelovým lanům zábradlí.

S každým metrem se výstup stává těžší a těžší, nakonec pod vedením Maura pracně hledáme při každém kroku v hladké stěně oporu pro nohy. A je tu závěrečné schodiště sestavené ze skob zatlučených do skály. Na vrcholu už borci, kteří dorazili před námi, svačí, další se jdou vyfotit k nedalekému kříži.

Zpět jdeme olivovými háji Arcu. Příroda nám před chvílí ukázala nejen svou krásu, ale i sílu.

Co ještě můžete vidět a ochutnat

Arboretum v Arcu. Nabízí stín a chládek. Stačí v centru proběhnout kolem budovy kasína, kde pobývala i císařovna Sissi, a vydat se úzkými uličkami vzhůru.

Cestou míváte kašny, občas i nějaký ten kamenný bazének, kde dříve praly ženy prádlo. Vstup do zahrad je zdarma. Jsou tu vzrostlé palmy, skleníky i jezírka, středomořské podnebí dokreslují olivovníky.

Osteria Tipica Trentino. Tak jsou označené v Trentinu restaurace, jež nabízejí jídlo typické pro zdejší region. Značka kvality je certifikovaná, strážník by se tak neměl při výběru spálit. Dobrým tipem je určitě i rodinná restaurace Osteria Le Servite v Arcu. Funguje dvanáct let a degustační menu obsluha složí podle přání zákazníků. Quiche byl bylinkový, chřest s biovejčkem dochucený místním lanýžem.

Ochutnali jsme i koňský steak a králíčí maso. Ke steaku nám milý číšník doporučil červené víno Teroldego, hlavní trentinskou vinnou chloubu, ke králíčkovi pak další červené – Marzemino.

Nosiola a Vino Santo. Dvě vína, která ke Gardě, ale i k sobě navzájem, neodmyslitelně patří.

Nosiola je autochtonní odrůda, která roste pouze v Trentinu a je du-

šší Vino Santo. Někdo říká, že název získalo toto bílé víno díky své žluté oříškové barvě révo-vých úponků, další zase tvrdí, že vychází z jeho charakteristické vůně s oříškovým nádechem.

Pěstuje se v mnoha sva-hovitých oblastech provincie, v údolí Valle dei Laghi pak pro výrobu Vino Santo, které je sladké, připomíná tokajské výběry a v sudech musí zrát nejméně deset let.

Ryby z jezera s chřestem

Jak se tam dostat

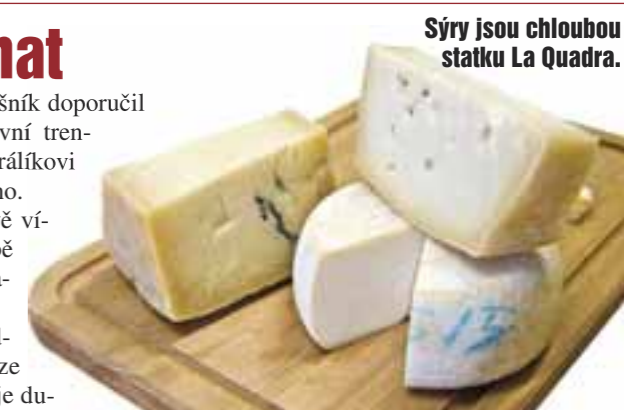
Autem se jede z Prahy přes Plzeň na Mnichov, poté na Innsbruck přes Brenner do Bolzana, Trenta a za Roverettem odbočit na Mori a na Riva del Garda. Jízda trvá asi sedm hodin.

Z Brna se vydejte autem přes Linec a Salcburk, cesta je o hodinu delší.

Na rakouské dálnice musí mít automobil dálniční známku za 8,80 eura, přejezd přes Brenner vyjde na devět eur a v Itálii se na dálnicích platí ujeté kilometry.

www stránky

gardatrentino.it
leservite.com
allaterrazza.com
bortolottilaquadra.it

Sýry jsou chloubou statku La Quadra.

Statek La Quadra. Vysoko nad údolím ční hrad u obce Drena. Na dohled od něj je jeden z posledních statků, které se tu zabývají chovem skotu na mléko a výrobou vlastních sýrů a dalších výrobků. Giuseppe „Bepi“ Bortolotti se svou rodinou zpracovává mléko svých krav na tradiční tři druhy sýrů.

„Je zajímavé, že mladé sýry chutnají nejvíce mladým lidem, ty vyzrálé pak starším konzumentům,“ směje se Bepi při ochutnávce v nově zrekonstruované degustační místnosti vybavené vlastnoručně vyrobeným selským nábytkem.

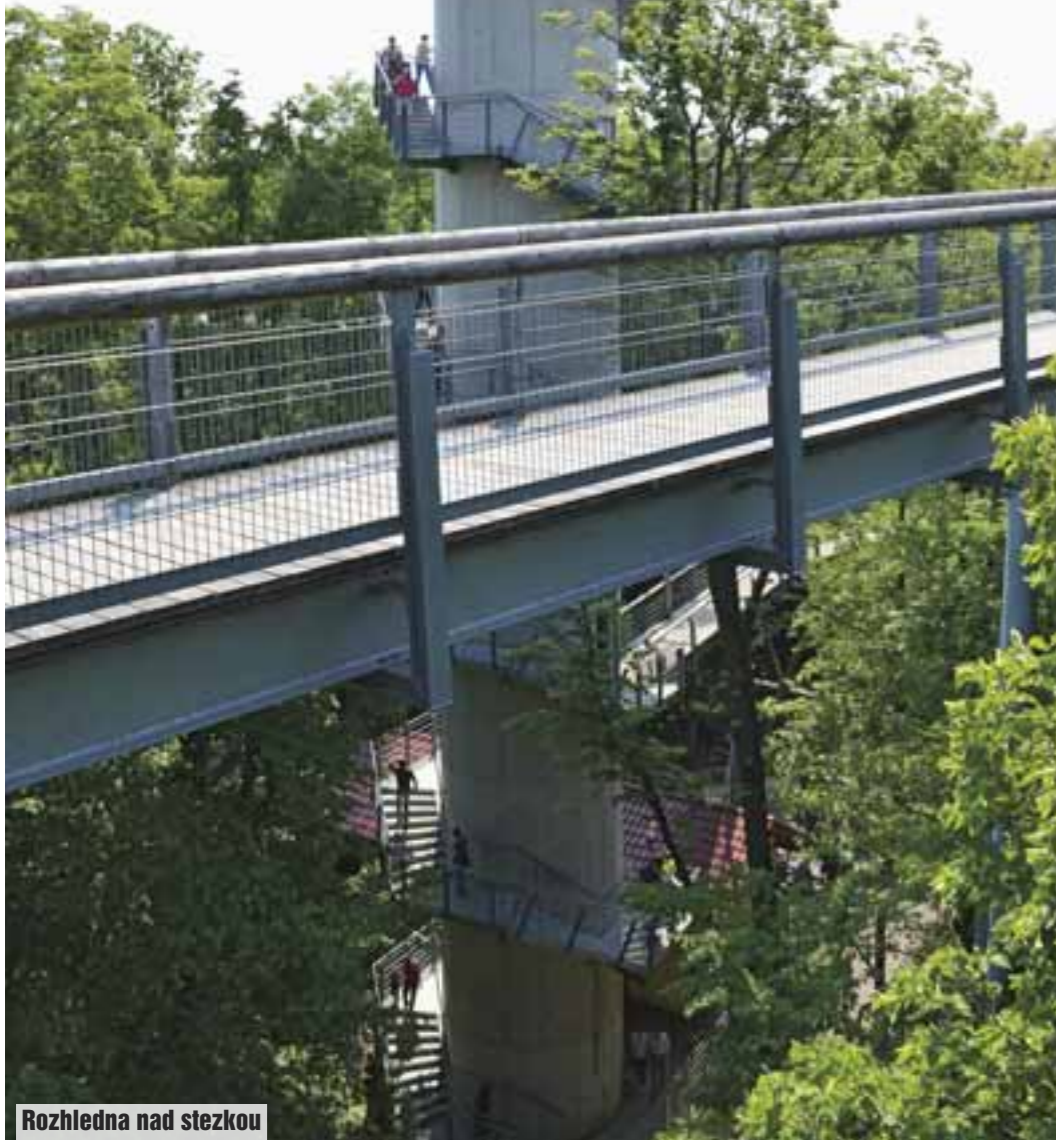
Statek dodává svou produkci mléka, sýrů, másla, tvarohu a jogurtů pouze do místních prodejen, popřípadě do speciálních prodejních automatů. (jan)

Ferrata na Monte Colodri patří k nejlehčím.

Národní park Hainich z ptačí perspektivy

Největší souvislá zalesněná oblast v Německu je součástí světového dědictví UNESCO. Část pralesa si zde můžete prohlédnout nejen z lesních pěšin, ale také z výšky – z unikátní bezbariérové stezky, která vede přímo v korunách stromů.

Rozhledna nad stezkou

Roman Zvarič

Stromy všech velikostí a bizarních tvarů, ztrouchnivělé kmeny obrostlé mechem, lišejníkem a houbami, tisíce různých rostlin a přes 180 druhů ptáků. To je národní park Hainich s rozlohou asi 7500 hektarů, ostrůvek nedotčené divočiny uprostřed důkladně obdělávané krajiny Durynska. K návštěvníkům je velice přívětivý, kromě naučných a vycházkových okruhů vede územím parku také několik cyklotras. Hlavní atrakcí je však stezka.

Z návštěvnického centra u vesničky Craula k ní dojdete za deset minut. Smyslem krátké procházky je prohlédnout si ze spodu stromy, které vzápětí uvidíte shora. Cestou vás možná zdrží rašelinové jezírko, pod jehož hladinu se dá nahlédnout obřím periskopem.

Pro vstup na stezku slouží vyhlídková věž, kam se dostanete buď po schodech, nebo výtahem.

Procházka v korunách

Stezku tvoří dva okruhy, ten úvodní začíná asi 10 metrů nad zemí, tedy zhruba v úrovni poloviny vzrůstu zdejších stromů a zvolna stoupá až do výšky 25 metrů. Sklon je takový, aby jej snadno zdolali i vozíčkáři. Na stezce jsou stanoviště věnovaná vždy některému z typických místních živočichů (netopýr, datel), nebo tématu, které souvisí s pralesem (např. fotosyntéza).

Jsou tu krátké a srozumitelné popisky, žádná nezázivná odborná pojednání, spíše obrázky, nákrasy a úkoly pro děti. Větve kypí (hmyzím) životem, poskakují po nich ptáci a listy v této výšce vypadají jinak než ty u země.

Průvodce ukazuje, jak se dá taháním za větev rozhoupat celý strom. Je to zvláštní pocit, lidskou silou rozpohybovat obrovský kmen tak, že se kýve jako při silném větru. Na zastřešených vyhlídkových plošinách jsou lavičky a pro neposedné děti lanové překážky.

Ve finále rozhodně vystoupejte na vrchol věže ve výšce 44 m (nejvyšší místní strom má 47 m), odkud je skvělý panoramatický výhled. Na východě leží městečko Bad Langensalza, většinu okolní krajiny však pokrývají nekonečné husté lesy. Uvnitř věže jsou modely, které zobrazují vývoj místní krajiny od doby ledové až do současnosti.

Muzeum

Součástí návštěvnického centra je interaktivní muzeum, kde

ptačí perspektivy

Hrad Wartburg

Kočíci symbol

Foto Roman Zvarič (3)

obrazovka, kde proti sobě vysílají do souboje různé druhy hmyzu: kdo koho sní a pochutná si, kdo koho sní, ale bude se přitom ošklibat, a kdo si nad kým nechá zajít chuť.

U divokých koček

Jedním ze symbolů parku je divoká kočka. V Hainichu volně žijí zhruba čtyři desítky těchto vzácných predátorů a několik dalších je k vidění v mini zoo u vesničky Hutscheroda. Mají výběh s jezírky a dřevěnými konstrukcemi na šplhání a živí se syrovým masem, které jim dvakrát denně nosí ošetřovatel.

Krmení s výkladem probíhá nepravidelně, aby si kočky nezvykaly na stálý režim, čas se dá předem zjistit na wildkatzen-dorf.com. Na první pohled kočky vypadají neškodně jako jejich domácí příbuzné, ale když jedna z nich na naši výpravu nečekaně vztekla zasyčela přes plot, všichni jsme leknutím uskočili.

Zoo je vzdálená asi 400 m od parkoviště, cesta je stylově značená otiskem kočičích tlapek. Aní tady nechybí malé muzeum s kinosálem. Na sedmikilometrovém okruhu je vyhlídková věž, odkud – máte-li štěstí – můžete zahlédnout divoké kočky v přírodě.

Wartburg

Jen pár kilometrů od Hainichu leží starobylý Eisenach, nad nímž se tyčí hrad Wartburg. Od parkoviště k němu vede ostrý, asi 300 metrů dlouhý výstup. Hrad byl podle pověsti založen roku 1067 a jeho hlavní budova z pozdějších let je považována za nejlépe dochovanou románskou stavbu severně od Alp. Ve středověku byl Mekkou kultury a hostil pěvecké souboje minesengrů – jeden z nich použil Richard Wagner v opeře Tannhäuser.

S hradem jsou spojeny osudy několika osobností, které ovlivnily německé i světové dějiny. Žila tam později svatořečená

■ Nejrychlejší cesta z Prahy do Národního parku Hainich vede kolem Drážďan, je dlouhá asi 410 km a zabere necelé čtyři hodiny. Jízda přes Chomutov na Saskou Kamenici (Chemnitz) trvá asi o čtvrt hodiny déle, ale je téměř o 50 km kratší.

■ Stezka v korunách je otevřena od dubna do října 10 – 19 hod., od listopadu do března 10 – 16 hod. Rodinná vstupenka na stezku i do muzea stojí 21 eur, dospělý platí 9,50 eura, studenti 3,50 eura, děti do dvanácti let 1 euro, do pěti let zdarma.

■ Hrad Wartburg je otevřený 365 dní v roce, od dubna do října 8.30 – 20 hod., od listopadu do března 9 – 17 hod. Komentovaná prohlídka se dá (předem) objednat i v češtině. Rodinné vstupné 21 eur, dospělí 9 eur, studenti 5 eur, děti do šesti let zdarma.

■ **www stránky**
nationalpark-hainich.de
wartburg-eisenach.de
germany.travel/cz

Alžběta Uherská (sestřenice sv. Anežky České) a v letech 1521 až 1522 se za jeho zdi ukrýval Martin Luther, který tam překládal do němčiny Nový zákon. Příští rok je 500. výročí od zveřejnění jeho 95 tezí kritizujících katolickou církev, tedy od počátku reformace. Na místech, kde Luther žil, se k jubileu chystá řada výstav a akcí.

V Eisenachu je k vidění dům J. S. Bacha, který se zde narodil, historické památky, související s Lutherem a počátky protestantské církve. Milovníci retrace ocení muzeum věnované historii vozů Wartburg, která se tam začala psát už v roce 1899.

PR72576

Postaví vás zase na nohy

Samaritan

v lékárnách **Dr.Max**

Akční cena do 31. 8. 2016

39,- Kč

www.fansladidla.cz